



בש"פ 8556/16 - יציק ואזנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8556/16

כבוד השופט ס' ג'ובראן
יציק ואזנה

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
מיום 3.11.2016 במ"ת 47471-07-16 שניתנה על ידי
כבוד השופט ב' שגיא

י"ג בחשון התשע"ז (14.11.2016)

תאריך הישיבה:

עו"ד יעקב שקלאר
עו"ד ציפי קוינט-שילוני; עו"ד מאור סבג; עוד" אוראל
בן-מוחה

בשם העורר:
בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט ב' שגיא) מיום 3.11.2016 במ"ת 47471-07-16, במסגרתה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1



2. העורר נעצר ביום 20.6.2016 בחשד להפקת חשבוניות מס פיקטיביות לצרכי הלבנת הון. ביום 8.7.2016, לאחר ארבע הארכות מעצר שניתנו במסגרת הליך מעצר הימים, בית משפט השלום בפתח תקווה הורה על שחרורו של העורר בתנאים מגבילים - מעצר בית מלא עד ליום 29.7.2016, הפקדת ערבויות גבוהות ופיקוח על ידי שני מפקחים. תנאי נוסף שנקבע הוא "איסור יצירת קשר עם המעורבים בפרשה למשך 60 יום מהיום (על פי רשימה שמית שתועבר לב"כ החשוד על ידי היחידה החוקרת)". ערר שהגישה המדינה על החלטת שחרור זו נדחה על ידי בית המשפט המחוזי.
3. ביום 28.7.2016 הוגש כתב אישום נגד העורר ושבע חברות שברשותו, המייחס לו, בין היתר, עבירות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו - 1975; עבירות לפי פקודת מס ההכנסה [נוסח משולב], התשכ"א - 1961; קשירת קשר לביצוע פשע; שיבוש מהלכי משפט; עבירות הלבנת הון לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000; ועבירות לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה - 1995. בקצרה יצוין כי החל מחודש ינואר 2013 העורר עבד עם בן דודו - ליאור וזנה (להלן: ליאור) - בהפצת חשבוניות פיקטיביות באמצעות חברת יהלום שירותי שמירה, אבטחה והדרכה (להלן: חברת יהלום). נטען שהעורר, ליאור, מספר חברות שהיו לקוחותיו של ליאור וחברת יהלום קשרו קשר לביצועה של תכנית עבריינית, במסגרתה הלקוחות של ליאור הועברו לעורר וזאת במטרה שהוא ימשיך וייתן להם כסוי חשבוני פיקטיבי, באופן שאיפשר ללקוחות להחזיק מאות עובדים מבלי שיתקיימו יחסי עובד-מעביד ומבלי שיידרשו לתת לעובדים זכויות המגיעות להם, וכדי שיוכלו לנכות את תשלומי המס הנובעים מהחשבוניות הפיקטיביות ובכך להקטין את הוצאות עסקיהם.
4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, המשיבה הגישה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. נטען כי לא זו בלבד שנגד העורר ישנן ראיות לכאורה כבדות משקל, אלא שלאור עברו הפלילי העשיר - 12 הרשעות מאז שנת 1994 בגין ריצה במצטבר שבע שנות מאסר בפועל - ולאור התחכום שבמעשים המיוחסים לו, נשקפת ממנו מסוכנות כלכלית, חשש מהימלטות וחשש משיבוש הליכי משפט. לאחר שבחן ושמע את טענות הצדדים, הורה בית המשפט המחוזי על הארכת תנאי השחרור כפי שנקבעו בהחלטת בית משפט השלום, וזאת עד למתן החלטה אחרת. ערר שהגיש העורר על ההחלטה (בש"פ 5872/16) נדחה על ידי בית משפט זה (השופטת א' חיות).
5. בית המשפט המחוזי האריך את תוקפם של התנאים המגבילים מעת לעת - מבלי להכריע בבקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים המשפטיים - וזאת מאחר שחומר החקירה טרם הועבר במלואו לבא כוחו של העורר, באופן שמנע ממנו לבחון את קיומן של ראיות לכאורה בתיק ולטעון לעניין התשתית הראייתית.
6. ביום 3.11.2016 הגישה המשיבה בקשה לעיון חוזר לפי סעיף 52 לחוק המעצרים, במסגרתה נתבקש בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים. בבקשה נטען כי העורר הפר את התנאים המגבילים, הן באופן שנפגש עם ליאור - עד תביעה מפליל - הן באופן שמסר לו מסמכים מתוך חומרי החקירה, והן באופן שלא היה מפוקח על ידי שני מפקחים, כמתחייב מהחלטת בית משפט השלום. באותו יום התקיים דיון בבקשה במעמד העורר ובא כוחו, והעורר טען כי יש לדחות את הבקשה על הסף מן הטעם שהוגשה שלא על פי דין ולא לבית המשפט המוסמך, אלא היה על המשיבה להגישה לבית משפט השלום, ככל שמדובר במעצר לצרכי חקירה. לגופו של טען העורר כי ממילא רשאי ליאור לעיין בחומר החקירה וכי לא ידע שליאור נמנה על עדי התביעה כיוון שהמשיבה לא העבירה לידיו את רשימת העדים. בנוסף, העורר גרס כי עקב רשלנות היחידה החוקרת, לא אותרה במקום מעצר הבית מפקחת נוספת שהייתה בו, וש ממילא לא מדובר בהפרה מהותית.



7. לאחר ששמע את טענות הצדדים, בית המשפט המחוזי ציין כי אין מקום ליתן הכרעה סופית בבקשה בשלב זה, והורה על הכנת תסקיר מטעם שירות המבחן – תוך שהעורר נמצא במעצר. לעניין טיב ההפרה, בית המשפט קבע כי מדובר בהפרה בוטה של תנאי השחרור, כזו המשליכה על מידת האמון שניתן לתת בעורר. בית המשפט דחה את טענת העורר בדבר זכותו של ליאור לעיין בחומר החקירה וקבע כי אין קשר בין זכות זו לבין האיסור החל על העורר לעמוד בקשר עם עדי תביעה. לעניין שהייתו של העורר במעצר בית בנוכחות מפקח אחד – נקבע כי אין מדובר בהפרה מן הרף העליון, שכן העורר עצמו שהה במעצר בית. באיזון בין האינטרס הציבורי העומד ביסוד בקשת המעצר המקורית והבקשה לעיון חוזר, לבין הנתונים שהצדיקו את שחרורו של העורר בתנאים מגבילים – בית המשפט המחוזי קבע כי יש מקום להידרש לעמדת שירות המבחן אשר ייתן דעתו לכלל הנתונים, כמו גם לטיב חלופת המעצר והמפקחים. על החלטה זו הוגש הערר.

הערר

8. בערר שלפניי, העורר טוען כי לא היתה הצדקה לעצרו עד למתן החלטה אחרת. לעמדת העורר, לא היה מקום להורות על הכנת תסקיר מעצר שכן, לטענתו, עניינו בשאלה משפטית-עובדתית שאינה בתחום מומחיותו של שירות המבחן. לעניין הפרת התנאים המגבילים, העורר גורס כי מעשיו לא עולים כדי הפרה, ולכל היותר מדובר בהפרה מינורית ובלתי מכוונת. העורר טוען כי נכח עם שתי מפקחותיו במקום מעצר הבית עת הגיעה היחידה החוקרת, וממילא שהיה עם מפקחת אחת בלבד אינה מהווה הפרה של התנאים המגבילים. בנוסף, לעניין יצירת הקשר עם ליאור, העורר מטעים כי איסור יצירת קשר עם עדי התביעה פקע בחלוף 60 ימים ממועד מתן החלטת בית משפט השלום, ולא הוארך בהחלטות מאוחרות של בית המשפט המחוזי, וממילא לא הועברה לידי רשימת עדי התביעה, ועל כן לא יכל לדעת שליאור נמנה עליה. בהקשר זה חוזר העורר וטוען כי לליאור עומדת זכות העיון בחומר החקירה, ועל כן אין המדובר בשיבוש מהלכי משפט.

9. המשיבה, מנגד, סבורה כי לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי. בדיון שמערך בפניי, המשיבה הדגישה את חומרת העבירות המיוחסות לעורר ואת המסוכנות הכלכלית הנשקפת ממנו. לעמדת המשיבה, יש לדחות את טענת העורר לפיה אין המדובר בהפרה משמעותית. המשיבה טוענת כי האיסור על יצירת קשר עם עדי התביעה הוארך בהחלטות בית המשפט המחוזי, יחד עם יתר התנאים המגבילים אשר נקבעו בהחלטת בית משפט השלום. בהקשר זה, המשיבה אף טוענת כי אין צורך בהמצאת רשימת עדי תביעה לעורר כדי לדעת כי ליאור הוא שותף לעבירה, ושיצירת קשר עמו אסורה. לטענת המשיבה, במקרה של הפרה כזו, בית המשפט כלל לא חייב להורות על הגשת תסקיר, אלא רשאי להורות על מעצרו. לבסוף, המשיבה מטעימה וטוענת כי למעשיו של העורר נוספת חומרה יתרה לאור העובדה שליאור עשה שימוש בחומרים שקיבל מהעורר כדי לאיים על עד אחר.

דיון והכרעה

10. לאחר שעינתי בהודעת הערר ובהחלטותיו של בית משפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות, כפי שיפורט להלן.

11. כידוע, הפרת תנאי מעצר מהווה עילה עצמאית למעצר, וזאת אף מבלי להידרש לתימוכין נוספים (סעיף 21(א)(2) לחוק המעצרים). ואמנם, לא כל הפרה של תנאי השחרור מחייבת את ביטול חלופת המעצר, אלא בית



המשפט רשאי לבחון את נסיבות המקרה ובכללן נסיבות ביצוע העבירה, נסיבותיו של הנאשם וטיבה של ההפרה (בש"פ 2155/16 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (22.3.2016); בש"פ 8610/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (21.12.2015)). עם זאת, אין חולק כי כאשר נאשם מפר את תנאי שחרורו, בית המשפט יתקשה לתת בו בשנית את האמון שנתן בו עת הורה על שחרורו לחלופת מעצר (בש"פ 7576/12 ברגר נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (26.10.2012)).

12. בענייננו, העורר חולק על עצם קיומה של הפרה או לחילופין על עוצמתה וחומרתה. אין בידי לקבל את עמדתו בהקשר זה, ודומה כי הוא נקט בעמדה מיתממת ומקטינת ראש. אכן, בהחלטת בית משפט השלום מיום 8.7.2016 – בגדרה נקבעו תנאי שחרורו של העורר לחלופת המעצר – הורה בית המשפט, בין היתר, כי העורר אינו רשאי ליצור קשר עם המעורבים בפרשה וזאת למשך 60 ימים. ואולם, תנאי זה – יחד עם יתר התנאים המגבילים שנקבעו בהחלטה – הוארך בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 6.9.2016 בזו הלשון – "בשלב זה אפוא, יוותר התנאים המגבילים בהם נתון המשיב [העורר – ס'ג'] עד החלטה אחרת, ועד קיום דיון לעניין התשתית הראייתית" (בעמוד 12 להחלטה). על כן, אין מקום לקבל את עמדת העורר ביחס לפקיעת האיסור. זאת ועוד, אינני סבור כי העובדה שהמשיבה לא העבירה לעורר את רשימת עדי התביעה הסופית יש בה מעין "פטור" לעורר מהאיסור שנקבע. שהרי אין חולק כי ליאור הוא לכאורה מעורב מרכזי בפרשה יחד עם העורר – ואף עודנו במעמד חשוד – והחשש מפני שיבוש מהלכי משפט שריר וקיים. בהקשר זה אינני מקבל את טענת העורר לפיה ממילא ליאור זכאי לעיין בחומרי חקירה, שכן אין זה מתפקידו של העורר או בא כוחו לדאוג למימוש זכות זו. על כן, תמים דעים אני עם עמדת בית המשפט המחוזי, לפיה מדובר בהפרה חמורה. ודוק, לעניין שהייתו של העורר במעצר בית בנוכחות מפקח אחד – אינני סבור כי מדובר בהפרה מהותית אשר כשלעצמה מצדיקה מעצר.

13. אשר לעניין דחיית ההחלטה בבקשה לעיון חוזר עד להגשת תסקיר שירות המבחן – לא מצאתי מקום לסטות מההחלטה. כבר נקבע על ידי בית משפט זה כי כאשר נמצא כי נאשם הפר את תנאי שחרורו, אין בית המשפט חייב לבחון חלופת מעצר בעניינו, הגם שהוא רשאי לעשות כן, בהתאם לשיקול דעתו (ראו: בש"פ 1168/13 עראף נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (18.2.2013)). בענייננו, ברי כי ההפרה המיוחסת לעורר משליכה על אופי חלופת המעצר והמפקחים, ועל כן צדק בית המשפט המחוזי בכך שהורה על הכנת תסקיר אשר יתייחס לשאלה זו.

14. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ז בחשון התשע"ז (17.11.2016).

ש ו פ ט